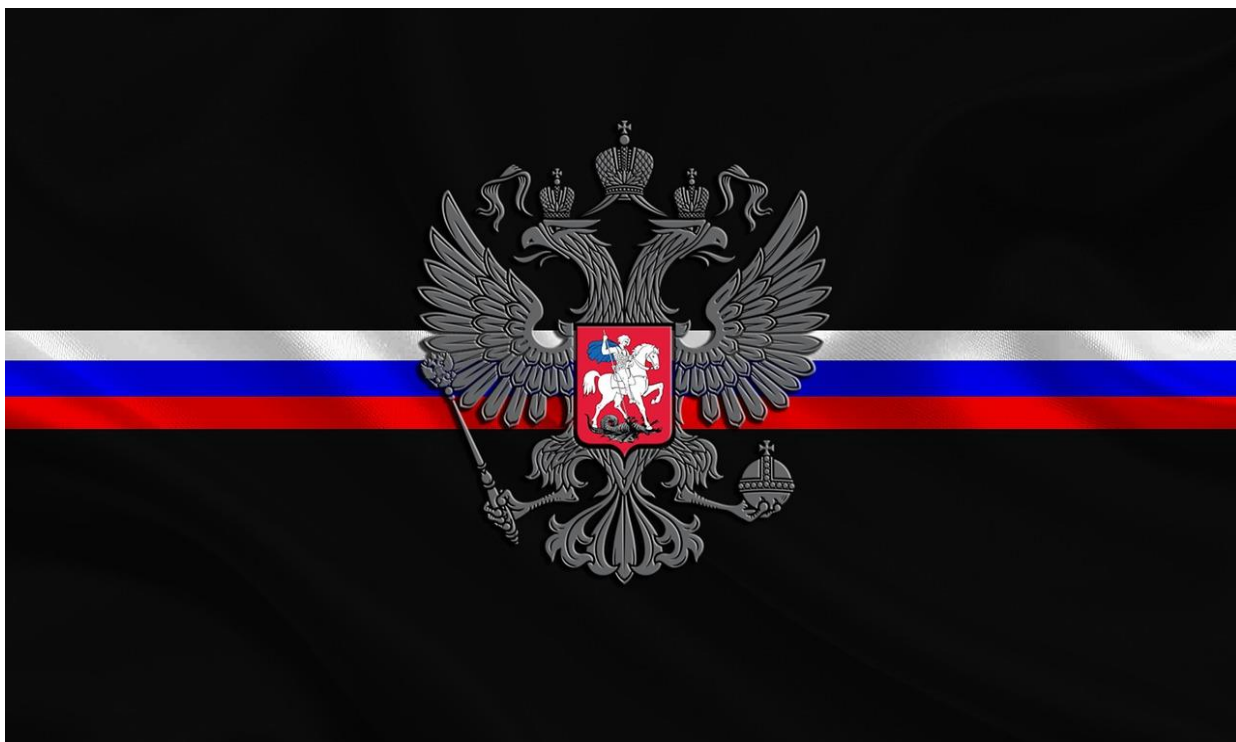


Najważniejsze tezy Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Federacji Rosyjskiej (2021)

dr Aleksander Ksawery Olech, Leon Pińczak

05.07.2021



Autorzy: dr Aleksander Olech i Leon Pińczak.

Wsparcie analityczne: Agnieszka Homańska, Karolina Wiercioch, Jan Sobieraj.

Nowa strategia bezpieczeństwa narodowego Federacji Rosyjskiej jest przez wielu postrzegana jako kurs, którym największe państwo świata będzie podążać przez następne lata. Wydaje się jednak, że jest to raczej forma autopromocji oraz projekcji posiadanych zdolności w kontekście zaangażowania na arenie międzynarodowej. W strategicznym dokumencie nie pojawia się nic szczególnego, co mogłoby sprawić, że państwa NATO lub te graniczące z Rosją, będą się bardziej obawiać lub przygotowywać na rosyjską ekspansję. Brak jest dokładnych opisów zmian na poziomie wewnętrznym, planów gruntownej przebudowy systemów teleinformatycznych lub organizacji systemu walki z terroryzmem. Próżno także szukać odniesień do działań militarnych w Europie, na Bliskim Wschodzie oraz w Afryce – pomimo generalnego wskazania na potencjalne wyzwania oraz pojawiające się szanse na rozwój platform dialogu w regionie Azji i Pacyfiku, Ameryce Łacińskiej i Afryce. Ponadto nie ujęto kooperacji na poziomie wojskowym z państwami, które kupują od Rosji broń, technologie lub będą w przyszłości udostępniać swoje terytorium dla rosyjskiej armii. Co ważne, w niewielkim stopniu wspomniano o konkretnych agresywnych działaniach innych państw (Zachodu), które mają obecnie silnie oddziaływać na Federację Rosyjską, a USA nadmieniono tylko w ujęciu globalnej rywalizacji. W strategii, w ogólnym charakterze, położono nacisk na zwiększanie bezpieczeństwa, utrzymanie wewnętrznej jedności oraz modernizację gospodarki, co będzie sprzyjać wzmocnieniu rosyjskiej suwerenności. Podkreślono również pozycję Rosji jako silnego państwa funkcjonującego na rzecz zwiększenia dobrostanu jednostki oraz dążącego do wzmocnienia swoich wpływów na świecie.

Rosja we współczesnym świecie: tendencje i możliwości

Moskwa jest świadoma, że w globalnym wyścigu jest coraz więcej uczestników, a w środowisku bezpieczeństwa rozwija się formuła multilateralizmu, gdzie pojawiają się rosnące potęgi, dążące do zmiany ładu międzynarodowego. Jednocześnie żądania Zachodu do utrzymania swej światowej hegemonii prowadzą do zmniejszenia efektywności działań organizacji międzynarodowych. Federacja Rosyjska będzie dążyła do rozwoju mechanizmów opartych na przestrzeganiu prawa międzynarodowego oraz aktywnego udziału w procesach

decyzyjnych na forum RB ONZ. W tej światowej rywalizacji, Rosja zademonstrowała swoją wytrzymałość oraz udowodniła, że jest w stanie poradzić sobie z wywieraną za pomocą sankcji presją.

Rosyjska gospodarka ma być w trakcie modernizacji, co wiąże się m. in. z przewyciężeniem negatywnych tendencji demograficznych, działaniami na rzecz zmniejszenia poziomu ubóstwa oraz rozwojem potencjału naukowego.

Zwraca się uwagę na nieprzyjazne działania państw w zakresie ograniczania dostępu rosyjskich dostawców zasobów naturalnych do światowego rynku i światowej wymiany handlowej. Działania antyrosyjskie, których celem jest zahamowanie rosyjskich planów rozwoju szlaków handlowych, m. in. w pobliżu Arktyki, są określane jako polityka powstrzymywania Federacji Rosyjskiej

Geopolityczna niestabilność oraz nieprzyjazne działania niektórych państw względem Rosji, m.in. infiltracja na obszarze WNP, prowadzą do wzrostu napięć i prawdopodobieństwa wybuchu lokalnego lub światowego konfliktu. Moskwa jest świadoma, że państwa zachodnie chcą pogorszyć jej wizerunek, zwłaszcza w regionie państw WNP, niszcząc relacje Rosji z jej tradycyjnymi sojusznikami.

Wyszczególnia się także rolę przestrzeni kosmicznej oraz informacyjnej, jako najnowocześniejszych dziedzin, w ramach których prowadzone są działania antyrosyjskie. Oskarżenia o ataki w przestrzeni informacyjnej mają na celu stworzenie negatywnego obrazu Rosji oraz jej światową izolację. Podkreślono, że utrzymanie rosyjskiej suwerenności, rozumiane jako ochrona przed destrukcyjnymi wpływami innych państw, jest fundamentalnym zadaniem rosyjskiego aparatu państwowego.

Interesy narodowe Federacji Rosyjskiej oraz strategiczne kierunki rozwoju

Głównymi celami na rzecz podtrzymania interesów narodowych Federacji Rosyjskiej będzie: zachowanie jedności narodu Rosji, ochrona ustroju konstytucyjnego, wsparcie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój przestrzeni informacyjnej, rozwój gospodarki, ochrona środowiska naturalnego, wzmocnienie tradycyjnych wartości oraz utrzymanie stabilności w kontekście zagrożeń zewnętrznych. Podkreślana jest także rola narodu, jako przedstawiciela suwerenności oraz potrzebę rozwoju potencjału obywateli. Polityka Federacji Rosyjskiej ma na celu zapewnienie swobodnego i godnego funkcjonowania jednostki.

Obrona państwa

Zbliżanie się państw NATO do granic rosyjskich jest głównym zagrożeniem dla bezpieczeństwa państwa, a ćwiczenia bloku NATO oraz ewentualne użycie broni jądrowej przeciwko Federacji Rosyjskiej, sprawia iż czuje się ona zagrożona i musi wzmacniać swój potencjał militarny. Wskazano, że odejście od porozumień rozbrojeniowych ze strony USA stworzyło niebezpieczną sytuację w środowisku międzynarodowym i prowadzi do wyścigu zbrojeń.

Eskalacja napięć na Bliskim Wschodzie, Afryce Północnej, Afganistanie oraz Półwyspie Koreańskim stwarza warunki dla rozpowszechniania wpływów organizacji terrorystycznych działających w skali globalnej.

Bezpieczeństwo publiczne i społeczne

Federacja Rosyjska dąży do udoskonalenia dialogu między władzą a obywatelem, ale obecne siły, obecne zarówno na terytorium państwa, jak i za granicą, próbują wykorzystywać wewnętrzne trudności do osłabienia pozycji Rosji. Ze względu na problemy społeczno-gospodarcze rośnie zapotrzebowanie narodu rosyjskiego na posiadanie stabilnej władzy oraz poczucia sprawiedliwości społecznej. Podkreślono także wzrost wewnętrznej spójności rosyjskiego narodu oraz wzmocnienie świadomości obywatelskiej, z uwagi na przypadki radykalizmu i ekstremizmu w kraju.

Bezpieczeństwo informacyjne

Technologie informacyjne są wykorzystywane jako środek do ingerencji w wewnętrzne sprawy państwa. Fake-newsy wprowadzają chaos informacyjny w społeczeństwie osłabiając przy tym wiarygodność władzy, natomiast globalne korporacje w sposób świadomy prowadzą kampanie dezinformacyjne przeciwko Federacji Rosyjskiej. Takie działania godzą w rosyjską suwerenność, a także stanowią naruszenie integralności terytorialnej. Ponadto antyrosyjskie organizacje szerzą w sieci apele nawołujące do brania udziału w nielegalnych zgromadzeniach, które naruszają rosyjskie prawo, przy czym zaznacza się jakoby młodzież miała być najbardziej podatną grupą społeczną na obecne w sieci działania propagandowe. Oprócz powyższych,

anonimowość w sieci sprzyja rozwojowi ekstremistycznych organizacji oraz finansowaniu komórek terrorystycznych.

Bezpieczeństwo ekonomiczne

Postuluje się zmniejszenie wykorzystywania amerykańskiego dolara w prowadzonej przez Rosję wymianie handlowej. Promocja własnej waluty jest jednym ze sposobów zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego Federacji Rosyjskiej. Wyszczególniono, że wykorzystywanie technologii niskoemisyjnych oraz produkcja krajowych szczepionek są kluczowe dla osiągnięcia bezpieczeństwa ekonomicznego Federacji Rosyjskiej. Podkreślono potrzebę dywersyfikacji współpracy międzynarodowej o charakterze ekonomicznym (nie wskazano na konkretne podmioty lub państwa).

Rozwój naukowo-techniczny

Rozwój technologiczny sprzyja produkcji nowego rodzaju uzbrojenia. Jednocześnie Federacja Rosyjska powinna dążyć do stałego inwestowania w nowe projekty i technologie, by móc realizować swoje interesy na poziomie globalnym.

Bezpieczeństwo kulturowe

W dobie stałej ekspansji Zachodnich norm moralnych i wartości kulturowych społeczeństwo dotyka zanik tradycyjnych, duchowych i etycznych wzorów, a co za tym idzie zakorzenionych w rosyjskiej kulturze zasad moralnych. Nadrzędny nacisk na indywidualizm jednostki, otwarta pochwała postaw egoistycznych oraz kultywowanie przemocy niszczą dotychczasowy grunt suwerenności kulturowej.

USA i sojusznicy dążą do izolacji Federacji Rosyjskiej oraz stosują wobec niej podwójne standardy. Informacyjno-psychologiczne dywersje oraz niszczenie kultury rosyjskiej zwiększają zagrożenie utraty suwerenności oraz dewastację kultury.

Strategiczna stabilność oraz współpraca międzynarodowa

Państwa, których pozycja międzynarodowa ulega znacznemu osłabieniu, próbują narzucić ideologiczny i polityczny dyktat. Jest to realizowane za pomocą jednostronnych sankcji, otwarcie ingerując w sprawy wewnętrzne innych aktorów. Współcześnie Rosja prowadzi konsekwentną, niezawisłą, wielowektorową, otwartą i przewidywalną politykę zagraniczną, celem której jest ochrona własnych interesów narodowych oraz wzmocnienie bezpieczeństwa międzynarodowego.

Priorytetem w działaniach zagranicznych są mechanizmy dyplomatyczne oraz misje pokojowe. W przypadku, gdy interesy państwa są zagrożone, Rosja zastrzega sobie prawo do zastosowania symetrycznych i asymetrycznych działań, mających na celu niwelowanie skutków wrogich operacji.

Cele polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej mają być osiągnięte poprzez:

- zwiększenie stabilności międzynarodowego systemu prawnego, zapobiegając jego fragmentacji, osłabieniu lub selektywnemu stosowaniu prawa międzynarodowego,
- wzmocnienie pokoju międzynarodowego celem niedopuszczenia do wybuchu wojny globalnej,
- udoskonalenie mechanizmów kolektywnego bezpieczeństwa,
- wzmocnienie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, zapobieganie użyciu siły zbrojnej z naruszeniem Karty Narodów Zjednoczonych oraz eliminowanie warunków wojny światowej i zagrożeń związanych z użyciem broni jądrowej,
- pogłębienie współpracy z państwami-członkami WNP, Abchazją i Osetią Południową, a także rozwój przyjaznych stosunków z państwami-stronami Unii Euroazjatyckiej, OUBZ oraz w ramach Związku Rosji i Białorusi,
- rozwój strategicznej współpracy z Chińską Republiką Ludową oraz Indiami
- aktywny udział w organizacjach takich jak SOW, BRICS oraz w ramach RIC (Rosja-Indie-Chiny),
- działania na rzecz stabilizacji sytuacji kryzysowych w państwach graniczących z Rosją,
- wzmocnienie braterskich więzi pomiędzy rosyjskim, białoruskim i ukraińskim narodem,
- przeciwdziałanie próbom fałszowania historii.

Wnioski

Na uwagę zasługuje wskazanie kierunków współpracy zagranicznej, a w tym podkreślenie roli Białorusi, Chin oraz Indii. Nie bez znaczenia jest odwołanie do braterskiej współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem nie tylko Białorusinów, ale także Ukraińców. Co ważne, już teraz widać, gdzie w przyszłości będzie obecna Rosja, która rozciąga swoje wpływy na 4 kontynenty oraz koncentruje się na bliskiej zagranicy i Arktyce. Mimo, że nie ujęto konkretnych operacji oraz działań militarnych, to dalej głównym oponentem pozostaje NATO.

W całej strategii nie pojawiają się nawiązania do Polski lub Polaków, a także nie wspomina się o wykorzystaniu Obwodu Kaliningradzkiego lub Morza Bałtyckiego w świetle realizacji polityki zagranicznej.

Ważnym elementem jest kwestia dezinformacji, gdzie Moskwa również czuje się atakowana, a przy tym wskazuje na potrzebę analizy udostępnianych newsów. Ponadto dość obszernie opisano wrogie wpływy obcych podmiotów, które mają naruszać suwerenność Rosji. W takiej perspektywie, należy spodziewać się kolejnych przejawów rywalizacji w przestrzeni medialnej.

Suwerenność kulturowa zajęła istotne miejsce w strategii bezpieczeństwa. Wskazywano przede wszystkim na destrukcyjny wpływ kultury Zachodniej na tradycyjne wartości Federacji Rosyjskiej. Wyszczególniona została rola społeczeństwa, jako fundamentalnego arbitra toczącego się życia politycznego. Co więcej, w dokumencie ujęto postulaty dotyczące prowadzenia polityki historycznej, zaznaczając obawę przed działaniami fałszującymi historię, które w optyce strategii, są konsekwentnie realizowane przez państwa wrogie Rosji.

O AUTORACH



dr Aleksander Olech. Dyrektor Programu Bezpieczeństwa Europejskiego w Instytucie Nowej Europy. Doktor nauk o bezpieczeństwie. Specjalista z zakresu bezpieczeństwa i relacji międzynarodowych. Doświadczenie badawcze zdobywał m.in. na Université Jean Moulin III w Lyonie, Instytucie Stosunków Międzynarodowych w Pradze oraz Instytucie Wspierania Pokoju i Zarządzania Konfliktami w Wiedniu. Stypendysta OSCE & UNODA Peace and Security oraz Fundacji im. Kazimierza Pułaskiego. Jego główne zainteresowania badawcze to terroryzm, międzynarodowa współpraca na rzecz bezpieczeństwa w Europie Wschodniej oraz rola NATO i UE w środowisku zagrożeń hybrydowych.



Leon Pińczak. Bipatryda, student studiów drugiego stopnia stosunków międzynarodowych na Uniwersytecie Warszawskim – na specjalizacji Bezpieczeństwo i Studia Strategiczne. Członek uniwersyteckiego Koła Analiz Międzynarodowych. Głównym obszarem zainteresowań badawczych są relacje państw na poradzieckiej przestrzeni. Rozpowszechnianie wiedzy o zjawisku dezinformacji jako narzędziu wojny hybrydowej uważa za priorytetową kwestię względem zwiększania świadomości społecznej. Interesuje się polityką zagraniczną Federacji Rosyjskiej oraz śledzeniem działań mających poprawić wizerunek państwa rosyjskiego na międzynarodowej arenie.



Sfinansowano przez Narodowy
Instytut Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze
środków Programu Rozwoju
Organizacji Obywatelskich na lata
2018 – 2030



JEŻELI DOCENIASZ NASZĄ PRACĘ, DOŁĄCZ DO GRONA NASZYCH DARCZYŃCÓW!

Z otrzymanych funduszy sfinansujemy powstanie kolejnych publikacji.

Możliwość wsparcia to bezpośrednia wpłata na konto Instytutu Nowej Europy: 95 2530 0008

2090 1053 7214 0001 tytułem: „darowizna na cele statutowe”.